

کارویژه های روحانیت

در عرصه های حوزه های علمیه،
جامعه، نظام و بین الملل

مقام معظم رهبری علیه السلام:

حوزه های علمیه که خاستگاه علمای ربّانی و مرکز تفقّه در دین و تدبّر در امور مسلمین است. لازم است با درک زمان و توجه به شأن و توقّعی که از آنان در حلّ مشکلات علمی و فکری جوامع و پاسخگویی به اقبال مردم و هدایت آنها و پرورش و تأمین معلمان و مبلغان و دانشمندان و اساتید و نویسندگان و ائمه جمعه و جماعت و نظریه پردازان و جامعه شناسان اسلامی وجود دارد، متحوّل شده و به رفع نواقص و مشکلات پرداخته و برای این امور مهمّ خود رامهیا سازند. و این جز با اهتمام علمای اعلام و فقهای عظام علیهم السلام و مشارکت دل سوزانه ی همه ی متصدیان امور و با استعانت از خدای متعال ممکن نیست.

کار ویژه‌های روحانیت
در عرصه حوزه علمیه، جامعه، نظام و بین‌الملل

تدوین: مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان
آماده‌سازی و چاپ: اندیشکده دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی
مدیریت اجرایی: محمد وکیلی
ویرایش: حمیدرضا تیموری
طراحی و صفحه‌آرایی: محمود هدایی

صندوق پستی: ۳۴۳۳ - ۳۷۱۸۵

شماره تماس: ۳۳۱۳۳۲۶۱ - ۰۲۵

آدرس: قم - جمکران - بلوار انتظار - مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی - مدیریت اندیشکده

کار ویژه‌های روحانیت

در عرصه حوزه علمیه،
جامعه، نظام و بین‌الملل

مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان

ویراست اول خرداد ۱۴۰۰

فهرست مطالب

مقدمه:	۹
۱- تعاریف و اصطلاحات:	۱۱
۲- اهداف و نتایج:	۱۲
۳- روش تعیین کارویژه‌ها:	۱۳
۴- ماموریت روحانیت	۱۵
سیاست‌ها در عرصه حوزه‌های علمیه:	۱۶
سیاست‌ها در عرصه نظام جمهوری اسلامی	۱۷
سیاست‌ها در عرصه جامعه:	۱۸
سیاست‌ها در عرصه بین الملل	۱۸
۶- کارویژه‌های روحانیت	۱۹
۱. کارویژه‌های روحانیت در عرصه حوزه‌های علمیه ...	۲۰
کارویژه‌های روحانیت در عرصه نظام	۲۰
نهاد رهبری	۲۰
قوه مجریه	۲۱
قوه مقننه	۲۱
قوه قضائیه	۲۱
۳. کارویژه‌های روحانیت در عرصه جامعه	۲۱

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

۴. کارویژه‌های روحانیت در عرصه بین الملل ۲۲

۷- مراحل بعدی طرح کارویژه روحانیت: ۴۲

پیش‌گفتار

سرعت تحولات دنیای معاصر، به‌ویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، چنان شتاب گرفته که نوسازی و به‌روزرسانی تمام نهادها، از جمله نهادهای دینی و فرهنگی اجتناب‌ناپذیر است. از این رو با توجه به نقش و جایگاه بی‌بدیل حوزه‌های علمیه در نظام اسلامی و انتظاراتی که از این نهاد مقدس وجود دارد، مدیریت حوزه‌های علمیه فرایندهای تدوین، اصلاح، ارتقا و روزآمدسازی اسناد، مأموریت‌ها، سیاست‌ها، برنامه‌ها، نظام‌نامه‌ها و ساختارهای خود را به‌ویژه در دوره مدیریت حضرت آیت‌الله اعرافی، در اولویت قرار داده است تا بتواند ضمن تحقق این مطالبات و انتظارات، زمینه حضور بیش از پیش حوزه‌های علمیه در میدان علم و عمل و ایفای نقش مثبت در حل مشکلات و معضلات ملی و فراملی را فراهم آورد.

دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی، در راستای تحقق این اولویت، ضمن ارج نهادن به تلاش‌ها و زحمات چندین ساله‌ای که برای تهیه این اسناد و طرح‌ها توسط معاونت‌ها، دفاتر و مراکز مختلف مدیریت حوزه‌های علمیه صورت گرفته است، نسبت به جمع‌بندی، نهایی‌سازی و چاپ آن‌ها اقدام کرده است. بی‌تردید ارائه نظرات و پیشنهادات سازنده اساتید و صاحب‌نظران حوزوی موجب ارتقای کمی و کیفی این اسناد و طرح‌ها خواهد شد.

لازم به توضیح است نسخه‌های چاپ شده در این مجموعه، برابر با آخرین نسخه‌های مصوب بوده و در صورت هر تغییری، در چاپ جدید اعمال و به علاقه‌مندان عرضه خواهد شد.

مدیریت حوزه‌های علمیه
دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی
مدیریت اندیشکده
فروردین ۱۴۰۱ شمسی

مقدمه:

حوزه‌های علمیه شیعه در طول حیات خود از زمان ائمه معصومین (علیهم‌السلام)، فراز و نشیب‌های زیادی را تجربه کرده؛ لکن با عنایات الهی در تاریخ پر افتخار خود توانسته است به عنوان ملجأ دینی مردم، از مرزهای دین و دینداران دفاع نماید. در دوران معاصر، حوزه‌های علمیه و عالمان دینی با تغییر وضعیت جدید و با حضور عالمانه خود برغم امواج مختلف تمدن تجدیدی، نقش خود را در جامعه و امت اسلامی و در پیروزی انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی (رحمه‌الله) ایفا نماید. این مواجهه گسترده و بنیادی که در بازه زمانی بسیار کوتاه در جامعه دینی به وقوع پیوستند، حوزه و عالمان دینی را با وضعیت خطیری روبرو ساختند. لذا براساس ظرفیت‌های موجود و امکان‌های پیش‌رو، حوزه و عالمان دینی رسالت‌های زیادی را بر دوش کشیده و گام‌های مختلفی را برداشته‌اند. تجربیات به دست آمده نشان می‌دهد که لازمه عبور موفق حوزه و عالمان دینی از این

شرایط و بهبود وضعیت دین و دینداران در عرصه جامعه و امت اسلامی، وجود منطق، نظام و قاعده‌های نظری و عملیاتی مشخص برای اتخاذ تصمیم‌های درست است. یکی از مهم‌ترین جایگاه‌ها که تنظیم امور حوزه‌ها در وضعیت جدید را نشان خواهد داد، تنظیم خروجی‌های حوزه متناسب با قواعد مشخص و هماهنگ با انجام وظایف در موقعیت‌های مختلف است به گونه‌ای که تا حد ممکن حوزه و عالمان دینی وظایفی را برعهده بگیرند که:

اولاً: بتوانند مأموریت اصلی و اساسی خود را در راستای تحقق رسالت‌های دینی حوزه و عالمان دینی باشد انجام دهند؛

ثانیاً: کمترین تداخل، تخالف و تضاد در میان آنها وجود آید؛

ثالثاً: تا حد ممکن از سایر ظرفیت‌های دینی مؤمنان و جامعه دینی در ذیل مراتب علمی و عملی عالمان دینی بهره گرفته شود و تا حد ممکن از حضور عالمان دینی در جایگاه‌هایی که ضرورت نداشته و یا مخل کارویژه‌های اصلی عالمان دینی است، جلوگیری شود؛

و رابعاً: بیشترین تطابق را با شرایط تاریخی و اجتماعی داشته باشد.

این مهم از مطالبات مقام معظم رهبری و مراجع

عظام عَلَمُ طَلَّة حوزه نیز بوده است. بدین منظور جهت شناخت کارویژه‌های مرتبط با حوزه و عالمان دینی و براساس مطالبه اسناد بالادستی حوزه همچون سند چشم‌انداز^۱ و منشور حوزه‌های علمیه ابلاغی از سوی مدیر محترم حوزه‌های علمیه، کارویژه روحانیت تهیه و تدوین گردیده است.

۱- تعاریف و اصطلاحات:

دانش‌آموخته: به آن دسته از طلاب و فضایی گفته می‌شود که یکی از سطوح تحصیلی سطح ۱، ۲، ۳ و بالاتر را گذرانده و یا در یکی از رشته‌های تخصصی (متناسب با کارکردهای حوزه علمیه) فارغ‌التحصیل شده باشد.

کارویژه‌های روحانیت: وظایف و نقش‌های ذاتی و موقعیتی است که روحانیت شیعه در عرصه‌های مختلف همچون تعلیم و آموزش، تربیت و اخلاق، تبلیغ و هدایت، تحقیق و اجتهاد، سیاسی و مدیریتی در پاسخگویی به نیازها و احتیاج‌های حوزه، نظام و جامعه در سطح ملی و بین‌المللی دارد.

حوزه علمیه: نهادی است تربیتی، آموزشی، پژوهشی، تبلیغی که در راستای استقرار رسالت نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام با هدف تبیین، تبلیغ

۱. بند ۲ از راهبرد کلان ۱ از هدف ۲ سند چشم‌انداز حوزه‌های علمیه.

و صیانت از فرهنگ و معارف دینی و در جهت هدایت جامعه فعالیت می‌کند.

نظام اسلامی: مجموعه قوای سه‌گانه و ارکان، عناصر و سازمان‌ها و نهادهای قانونی جمهوری اسلامی ایران که تحت زعامت ولایت مطلقه فقیه می‌باشند.

جامعه: از گردآمدن انسان‌ها و روابط متقابل میان آنان، جامعه تشکیل می‌شود که معیارها و مقرراتی ساده یا پیچیده بر روابط آن‌ها حاکم است و آنان را نهادها و سازمان‌هایی تأمین می‌دهد که در اینجا جدای از حاکمیت و دولت و با محوریت مردم منظور است.

۲- اهداف و نتایج:

مهم‌ترین اهداف اصلی ناظر به تعیین کارویژه‌های حوزه و روحانیت شامل موارد ذیل است:

۱. تربیت نیروی انسانی برای رفع نیازهای دینی جامعه، نظام اسلامی و حوزه‌های علمیه؛

۲. تحقق ماموریت روحانیت در زمینه تبلیغ، ترویج، تثبیت و تعمیق ارزش‌ها و معارف اسلامی در عرصه‌ها و سطوح مختلف؛

مهم‌ترین اهداف فرعی شامل موارد ذیل است:

۱. تربیت هدفمند طلاب و مدیریت فرایند و چرخه ورودی-خروجی؛

۲. سامان‌دهی دانش‌آموختگان حوزوی؛

۳. استفاده حداکثری از طلاب و دانش‌آموختگان حوزه‌های علمیه؛

برخی از نتایج طرح، در فازهای مختلف:

۱. تعیین کارویژه‌ها و نظام آنها در یک الگوی نظری مشخص؛

۲. طراحی و استخراج رشته‌ها و دوره‌های آموزشی و مهارتی؛

۳. زمینه‌سازی جهت هدایت تحصیلی و مشاوره شغلی؛

۴. تشکیل و تقویت عرصه‌های مورد نیاز خدمت؛

۵. برنامه‌ریزی جهت توزیع متناسب دانش‌آموختگان حوزوی؛

۶. برنامه‌ریزی جهت بهره‌مندی مطلوب کمی و کیفی از حوزویان.

۳- روش تعیین کارویژه‌ها:

اصولاً هر چه منطق موقعیت‌شناسی تحلیل، قوی و قابل دفاع باشد، نتایج به دست آمده از قوت، جامعیت و اعتبار بیشتری برخوردار است. روش‌های مختلفی را برای رسیدن به قوت و جامعیت بیشتر می‌توان طی نمود که در این پروژه به صورت تلفیقی از منابع ذیل بهره برده شده است:

- مراجعه به منابع دینی؛
- استفاده از نظرات امام خمینی رحمته‌الله و آیت الله العظمی خاмене‌ای رحمته‌الله و مراجع معظم تقلید (دامت برکاتهم)؛
- مرور نقش و وظایف روحانیت در سیر تحولات تاریخی؛

- مراجعه به اسناد بالادستی مکتوب حوزوی و کشوری؛
- مراجعه به کتابها و سایتهای طبقه‌بندی مشاغل در ایران و سایر کشورها؛

- مراجعه به تجربیات سایر ادیان با بررسی مقالات و گفتگو با مطلعان؛

- گفتگو با علما، فضلا و مدیران حوزوی؛
 - گفتگو با خبرگان اجتماعی و برخی مدیران ارشد نظام.
- نظر به محدودیت‌های پیش‌رو، تلاش شد با بررسی دقیق آرای امام خمینی رحمته‌الله و آیت الله العظمی خامنه‌ای دام‌ظله و مراجع معظم تقلید دامت برکاتهم و گفتگو و مصاحبه با بیش از چهل نفر از بزرگان، فضلا، مدیران ارشد نظام و حوزه، مورخین، و بررسی و بازخوانی اسناد بالادستی نظام و حوزه، بهترین مسیر ممکن برای استحصال و تعیین کارویژه‌های روحانیت، طی شود. بر این اساس، اهم نظرات و نکات به دست آمده از سخنان و منشورات فوق، در چهار محور ذیل دسته‌بندی شده است.

الف: کارویژه‌های روحانیت در حوزه‌های علمیه؛

ب: کارویژه‌های روحانیت در عرصه جامعه؛

ج: کارویژه‌های روحانیت در عرصه نظام؛

د: کارویژه‌های روحانیت در عرصه بین‌الملل.

عرصه‌های فوق از منظرهای مختلفی چون آموزشی، پژوهشی، تهذیبی و تربیتی، تبلیغی، اجرایی و مدیریتی

و یا در عرصه نظام، نهادهای رهبری و قوای سه‌گانه دسته‌بندی شده است.

در گام‌های بعدی می‌توان براساس ضرورت فعالیت، جایگاه اشتراکی یا انحصاری، دائمی یا غیردائمی، محلی، ملی و یا بین‌المللی بودن و... کارویژه‌ها را دسته‌بندی کرد. بدیهی است فاز اول این طرح، برای تدوین و تهیه فهرست اجمالی از وظایف ذاتی و موقعیتی روحانیت تهیه شده است و دستیابی جامع به بقیه اهداف و تعیین دقیق الزامات و شاخص‌های درون سازمان و برون سازمانی در فازهای بعدی طراحی شود. همچنین فهرست کارویژه‌های روحانیت باید هر چند وقت یکبار به‌روزرسانی شود.

۴- مأموریت روحانیت براساس

رسالت‌های حوزه علمیه:

اقامه دین و اعلاّی کلمه توحید، مبتنی بر قرآن و سنت و مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام) در همه عرصه‌ها و ساحت‌ها و ملجأ علمی و معنوی امت.

۵- اهم سیاست‌ها در عرصه نظام، جامعه و حوزه براساس اسناد بالادستی و رهنمودهای امام، رهبری و بزرگان

سیاست‌های مشترک:

۱. محوریت قرآن و سنت رسول الله ﷺ و مکتب اهل بیت علیهم السلام در تمامی شئون و فعالیت‌ها؛
۲. توجه به رهنمودهای امام خمینی رحمه الله، مقام معظم رهبری دام ظلّه و مراجع عظام تقلید دام ظلهم العالی و اسناد بالادستی؛
۳. اولویت بخشی به تأمین نیازهای حوزه با حفظ و تربیت استعدادهای برتر و نخبه؛
۴. تأکید بر رعایت زی طلبگی و ساده‌زیستی روحانیت در مواجهه با جامعه و تعامل با مردم؛
۵. تأکید بر حفظ سنت‌های سلف صالح در طراحی و استقرار کارویژه‌های روحانیت؛
۶. اهتمام به شناخت تحولات و اقتضائات بومی فرهنگی، سیاسی و اجتماعی داخل و خارج کشور و استقرار کار ویژه‌ها براساس آن.

سیاست‌ها در عرصه حوزه‌های علمیه:

۱. تلاش در راستای استنباط و تبیین معارف دین متناسب با نیازهای بشریت در همه عرصه‌ها؛
۲. تأکید بر حفظ استقلال همه‌جانبه حوزه‌های علمیه؛

۳. تأکید بر صیانت از کرامت دانش‌آموختگان حوزوی و
ارج‌گذاری متناسب با منزلت معنوی طلاب و حوزه‌های
علمیه؛

۴. اهتمام به تولید نظریات اسلامی و توسعه‌دهنده مرزهای
علوم اسلامی براساس اجتهاد روشمند و عقلی؛

۵. تأکید بر توانمندسازی دانش‌آموختگان در عرصه‌های
دانشی و مهارت‌های متناسب با کارویژه‌های روحانیت در
داخل و خارج کشور.

سیاست‌ها در عرصه نظام جمهوری اسلامی

۱. تلاش در جهت تأمین و تبیین محتوای دینی مورد نیاز نظام؛
۲. تأکید بر هدایت‌گری و مصونیت‌بخشی دینی به نظام و دفاع از
آن؛

۳. اهتمام به تربیت نیروی مورد نیاز برای نظام اسلامی؛

۴. توجه به مناصب تاریخی روحانیت؛

۵. اهتمام بر حفظ و تقویت جهت‌گیری‌های اصلی نظام براساس
ارزش‌های انقلاب اسلامی؛

۶. تأکید بر ارتباط سازنده روحانیت با مدیریت ملی و منطقه‌ای؛

۷. تأکید بر حفظ و تقویت تبعیت از ولایت فقیه؛

۸. تلاش برای حفظ و تقویت امید مردم و استحکام رابطه
مردم با نظام و تقویت گفتمان مردمی انقلاب اسلامی؛

۹. تأکید بر نگرش حوزوی در کل سیاست‌های فرهنگی کشور؛

۱۰. تلاش در جهت تحقق جنبه‌پدیری روحانیت در اختلافات
سیاسی؛

۱۱. تداوم تکمیل و تصحیح نظام سازی اسلامی با توجه به مبانی و منابع اسلامی و تأکید بر روش اجتهادی.

سیاست‌ها در عرصه جامعه:

۱. تأکید بر مرجعیت فکری و ملجأ روحی مردم و هدایتگر و پیشرو بودن روحانیت؛

۲. اهتمام و تأکید بر عدالت محوری؛

۳. اهتمام به حل بحران‌های موجود و پیش روی جامعه ایران و جهان اسلام؛

۴. تلاش برای تأمین و ارتقای معنویت جامعه؛

۵. تأکید بر حفظ و گسترش وحدت بخشی، انسجام و اقتدار امت سلامی؛

۶. تلاش برای اقناع جوانان و روشنفکران در برابر شبهات با پاسخگویی مستدل براساس تفکر اسلامی و منطق قرآنی؛

۷. تأکید بر معرفی تلاش‌های علمی و اجتماعی حوزه به مردم؛

۸. تلاش در جهت رفع مشکلات و آسیب‌های اجتماعی مردم.

سیاست‌ها در عرصه بین‌الملل

۱. تقویت رویکرد بین‌المللی در کارکردهای حوزه؛

۲. جامع‌نگری در برنامه‌ریزی‌های بین‌المللی، نسبت به همه بخش‌ها و مراکز حوزوی؛

۳. بهره‌مندی از فرصت‌ها و ظرفیت‌های نهادهای فعال با حفظ جایگاه و استقلال حوزه در عرصه بین‌الملل؛

۴. ایجاد زمینه لازم برای حضور طلاب و فضلا در عرصه‌های بین‌المللی به ویژه گفتمان‌ها، اجلاس‌ها،

۵. کنفرانس‌ها و کنوانسیون‌های علمی و فرهنگی؛
اهتمام به تعامل فعال با ادیان و مذاهب و تأسیس مرکز
گفتگوی ادیان و همکاری‌ها؛
۶. عرضه معارف ناب اسلامی و مکتب اهل بیت، ضمن
حفظ فرهنگ وحدت و تقریب مذاهب اسلامی؛
۷. تقویت رویکرد تقریب مذاهب اسلامی با تأکید بر مشترکات
اعتقادی و اخلاقی در تعامل با پیروان سایر مذاهب؛
۸. بهره‌گیری از خرد جمعی و آرای صاحب‌نظران بین‌المللی، در
طراحی و برنامه‌ریزی‌ها در عرصه بین‌الملل؛
۹. واقع‌نگری در برنامه‌ها و طرح‌های بین‌المللی حوزه و انطباق
با مقتضیات خاص فرهنگی و اقلیمی کشورها؛
۱۰. هماهنگی و وحدت رویه نسبت به حضور شخصیت‌های
حقوقی و حقیقی حوزوی در عرصه‌های بین‌المللی؛
۱۱. توجه اکید به تحولات بین‌المللی و تأثیر آن بر برنامه‌ها
و فعالیت‌ها و پرهیز از انفعال در راستای تأثیرگذاری بر نظام
فکری و معرفتی جهان؛
۱۲. ایجاد زمینه جهت بهره‌برداری حوزویان از ظرفیت‌های
فرصت‌های مطالعاتی، بورس‌های تحصیلی و سایر مزایا در
سطح ملی و فراملی.

۶- کارویژه‌های روحانیت

وظایف و نقش‌های ذاتی و موقعیتی که روحانیت
شیعه در پاسخگویی به نیازها و احتیاج‌های حوزه،

نظام و جامعه در سطح ملی و بین‌المللی دارد و در یک تقسیم‌بندی به مشاغل اختصاصی، ترجیحی و مشترک قابل تقسیم است^۱. به عنوان کارویژه‌های روحانیت به صورت ذیل ارائه می‌گردد.

نکته! برخی عرصه‌های فعالیت جنبه داخلی و خارجی دارد به طور مثال آموزش، تبلیغ و...

فهرست اجمالی از کارویژه‌ها

۱. کارویژه‌های روحانیت در عرصه حوزه‌های علمیه

(بیش از ۷۶ کارویژه خرد و کلان)

۱. عرصه آموزشی؛
۲. عرصه‌های پژوهشی؛
۳. عرصه‌های تهذیب و تربیت؛
۴. عرصه‌های مدیریتی - اجرایی.

۲. کارویژه‌های روحانیت در عرصه نظام

(بیش از ۱۲۷ کارویژه خرد و کلان)

نهاد رهبری (بیش از ۵۴ کارویژه خرد و کلان)

۱. فرابخشی؛
۲. آموزشی؛
۳. پژوهشی؛
۴. فرهنگی تبلیغی؛

۱. برخی مشاغل تناسب با شأن و جایگاه حوزویان ندارد و به کارگیری حوزویان در این موارد ممنوع است.

۵. تربیتی اخلاقی؛

۶. اجرایی مدیریتی؛

۷. شوراها.

قوه مجریه (بیش از ۴۴ کارویژه خرد وکلان)

۱. کادر اداری و اجرایی؛

۲. آموزشی؛

۳. پژوهشی؛

۴. تبلیغی فرهنگی؛

۵. اخلاقی تربیتی.

قوه مقننه (بیش از ۵ کارویژه خرد وکلان)

۱. مدیریتی؛

۲. قانونگذار؛

۳. پژوهشی.

قوه قضائیه (بیش از ۲۴ کارویژه خرد وکلان)

۱. اجرایی مدیریتی؛

۲. آموزشی؛

۳. پژوهشی؛

۴. فرهنگی.

۳. کارویژه‌های روحانیت در عرصه جامعه

(بیش از ۶۰ کارویژه خرد وکلان)

۱. تبلیغی و فرهنگی؛

۲. تربیتی؛

۳. اجتماعی سیاسی؛

۴. پژوهشی؛

۵. آموزشی؛

۶. هنری و رسانه‌ای؛

۷. مدیریتی.

کارویژه‌های روحانیت در عرصه بین‌الملل

(بیش از ۴۰ کارویژه خرد و کلان)

۱. مدیریتی اجرایی؛

۲. آموزشی؛

۳. فرهنگی تبلیغی؛

۴. پژوهش.

مجموعاً ۳۰۳ کارویژه

در ۴ عرصه حوزه، نظام، جامعه و بین‌الملل^۱

۱. مراد از کارویژه، نوع شغل یا وظیفه‌ای است که می‌تواند مصادیق متعدد داشته باشد.

جدول شماره یک: فهرست تفصیلی کارویژه‌های روحانیت در عرصه حوزه‌های علمیه

۱. عرصه‌های آموزشی		
۱. مدرّس	۱. حوزه دانشی	*** قرآن ^۱
		*** حدیث
		*** اخلاق، تربیت و مشاوره
		*** منطق، فلسفه و عرفان
		*** کلام
		*** ادیان و مذاهب و فرق
		*** تبلیغ و دعوت اسلامی
		*** تاریخ و سیره
		** فرهنگ و هنر و تمدن اسلامی
		** زبان و ادبیات
		** علوم انسانی اسلامی (نظیر اقتصاد، مدیریت، علوم تربیتی و...)
		سایر

۱. مراد از ستاره (*) به شرح ذیل است:

کارویژه اختصاصی روحانیت با ۳ ستاره (***)

کارویژه ترجیحی روحانیت با ۲ ستاره (**)

عرصه‌هایی که حوزویان هم مانند غیر حوزویان می‌توانند تصدی کنند
با یک ستاره (*)

نکته! برخی کارویژه‌ها می‌تواند دو یا سه عنوان فوق را داشته باشد. مثلاً
**/مدرس مراکز عالی آموزشی؛ اگر تدریس معارف باشد جزء کارویژه
ترجیحی است و اگر مثلاً تدریس علوم سیاسی باشد جزء مشاغل
مشترک است.

**مهارت‌های قرآنی		۲. دانش‌های کاربردی	مدرّس
**مهارت‌های تبلیغی			
***مهارت‌های تهذیبی			
**مهارت‌های پژوهش و نویسندگی			
*مهارت‌های آموزشی			
*مهارت‌های مدیریتی			
*مهارت‌های هنر و رسانه			
*مهارت‌های بهداشت و سلامت			
سایر			
۲.***برنامه‌ریز آموزشی			
۳.***تدوین‌گر متون آموزشی			
۲. عرصه‌های پژوهشی			
***فقه و اصول فقه		پژوهشگر	
***قرآن			
***حدیث			
***اخلاق، تربیت و مشاوره			
***منطق، فلسفه و عرفان			
***کلام			
***ادیان و مذاهب و فرق			
***تبلیغ و دعوت اسلامی			
***تاریخ و سیره			
**فرهنگ و هنر و تمدن اسلامی			
**زبان و ادبیات			

پژوهشگر	**علوم انسانی اسلامی (نظیر اقتصاد، مدیریت، علوم تربیتی و...)
	سائر
**کارشناس خدمات پژوهشی	
۳. عرصه‌های تهذیب و تربیت	
مربی	***مربی اخلاق طلبگی (ذی طلبگی)
	***مربی اخلاق عملی
	***مربی اخلاق خانواده
	***مربی معین تهذیب
مشاور	***مشاور اخلاقی طلاب
	***مشاور تربیتی طلاب
	***مشاور خانواده طلاب
	***مشاور تحصیلی طلاب
	***مشاور شغلی طلاب
	***مشاور روانشناختی
	***مشاور سلامت (ورزش، بهداشت و...)
۳. عرصه‌های مدیریتی - اجرایی	
**سیاست‌گذار و برنامه‌ریز	
کادر اداری و اجرایی	**آموزشی و پژوهشی
	**فرهنگی و تبلیغی
	**مشاورین سازمان
	**منابع انسانی
	***مسئولین دفاتر / روابط عمومی
	**حراست و بازرسی / نظارت و ارزیابی
	*واحد مهندسی (فناوری و عمران)

کادر اداری و اجرایی	*واحدهای پشتیبانی، خدماتی
	**مالی
	سایر
	***مرکز مدیریت حوزه علمیه و مدیران ارشد
	***مدارس علمیه (داخل و خارج کشور)
	***مراکز آموزشی داخل و خارج کشور
	***مراکز پژوهشی داخل و خارج کشور
	**مراکز هنری و رسانه‌ای
	***مراکز فرهنگی - تبلیغی داخل و خارج کشور
	***مراکز ارزیابی (.. فعالیتهای روحانیون در عرصه نظام و جامعه...)
	***مراکز مجازی و فناوری
	***انجمن‌ها و تشکلهای
	***بانک‌های آماری و اطلاعاتی و شناسائی (..سوالات، نیازهای نظام و جامعه)
	***ستادها و شوراهای حوزوی
	***ستاد همکاری حوزه با سازمان‌ها و نهادهای بیرونی
	***مراکز کارآفرینی و اشتغال‌زایی طلاب
	***دبیرخانه
	***امور خدماتی طلاب
	**سازمان‌ها و شوراها
	***مرکز رصد و آینده‌پژوهی حوزه، نظام و جامعه
	**مجمع خیرین و واقفین
	**خدمات و ارتباطات پژوهشی

مدیر

مدیر	***ارتباطات و تعاملات با نهادهای بین‌المللی (نظیر یونسکو، آیسکو و...)
	سایر

جدول شماره دو: فهرست تفصیلی

کارویژه‌های روحانیت در عرصه نظام

نهاد رهبری	
***ولی فقیه	۱.فرابخشی منصوبین از طرف ولی فقیه
***عضو مجلس خبرگان رهبری	
***فقیه شورای نگهبان	
***نماینده ولی فقیه در سپاه و بسیج	
***رئیس عقیدتی سیاسی ارتش	
***رئیس عقیدتی سیاسی نیروی انتظامی	
***رئیس عقیدتی سیاسی وزارت دفاع	
***رئیس عقیدتی سیاسی ستاد مشترک	
***نماینده ولی فقیه در جهاد کشاورزی	
***نماینده ولی فقیه در هلال احمر	
**نماینده ولی فقیه در کمیته امداد امام	
***نماینده ولی فقیه در بنیاد مسکن	

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

۱. فرابخشی

منصوبین از طرف ولی فقیه

*** شورای سیاست گذاری ائمه جمعه
*** امام جمعه
*** نماینده ولی فقیه در بنیاد شهید و امور ایثارگران
*** نماینده ولی فقیه در سازمان حج و زیارت
*** رئیس قوه قضائیه
*** تولیت آستان‌های مقدس و بقاء
** رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام
*** اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی
*** مسئولان در نهادهای حوزوی
** نماینده ولی فقیه در خارج از کشور
*** نماینده ولی فقیه در استان‌ها
* رئیس صدا و سیما
** رئیس مجمع جهانی اهل بیت (ع)
*** نماینده ولی فقیه در دانشگاه‌ها
*** نماینده ولی فقیه در سازمان اوقاف
*** رئیس سازمان تبلیغات
*** نماینده ولی فقیه در امور اهل سنت
** اعضای شورای عالی فضای مجازی
*** اعضای شورای عالی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

۱.۲ آموزش	***مدرس موضوعات و مسائل مرتبط با نهادهای حاکمیتی
	***کارشناس آموزش در نهادها
	***مربی کادر برای نهادهای حاکمیتی
۳ پژوهشی	۱. پژوهشگر موضوعات و مسائل مرتبط با تأمین محتوای دینی موردنیاز نهادهای حاکمیتی
	۲. ***تدوین گرامتون آموزشی دینی
۴. تبلیغی	**مشاور فرهنگی
	**مسئول فرهنگی
	**کارشناس فرهنگی هنری
	**مشاور هنری و رسانه‌ای
۵. تربیتی اخلاقی	***مربی اخلاق
	***مشاور دینی

۶. اجرای مدیریتی	کادر مدیریتی، اداری و اجرایی سازمانی و ستادی	مدیر	*مدیر ستادها
			*مدیر سازمان‌ها
			*مدیر مراکز آموزشی
			**مدیر پژوهشی
			**مدیر فرهنگی و تبلیغی
		**سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی	
		*منابع انسانی	
		*حراست و بازرسی	
		*روابط عمومی	
		*نظارت و ارزیابی	
۷. شوراهای		***شورای تخصصی حوزوی شورای عالی انقلاب فرهنگی	
		***فقهی بانک مرکزی	
		سائر	
قوه مجریه			
۱. کادر اداری و اجرایی		*رئیس قوه	
		*** / *وزرا و معاونان	

۱. کادر اداری و اجرایی	مدیر	*ستادها
		*سازمان‌ها
		**مراکز فرهنگی
		*مراکز پژوهشی
		*مراکز آموزشی
	*سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی	
۲. آموزشی	۱. مدرس	*/** مراکز آموزش عالی
		*/** آموزش و پرورش
		*/** مؤسسات تخصصی و خصوصی
		*/** موضوعات و مسائل مرتبط با قوه مجریه
	۲. کارشناس آموزش‌های دینی	
۳. پژوهشی	**پژوهشگر (موضوعات و مسائل مرتبط با تأمین محتوای دینی مورد نیاز قوه مجریه	
	**تدوین‌گر متون درسی (آموزش و پرورش ، آموزش عالی و ...	
	**ناظر (کتاب - مجلات - مطبوعات - فضای مجازی	
	***عضویت در مراکز پژوهشی و شوراهای مرتبط قوه مجریه (شورای بانکداری، سلامت، شورای فرهنگ عمومی و ...	
	**پیوست نگار فرهنگی	

۴. تبلیغی فرهنگی

امور فرهنگی

***وزرا و معاونان	مشاور فرهنگی	امور فرهنگی	۴. تبلیغی فرهنگی
***استاندار			
**رئیس سازمان			
**فرماندار			
**شهردار			
**بخشدار			
**دهدار			
**سازمان			
**وزارت خانه			
**دانشگاه			
**دانشگاه	کارشناس فرهنگی		
**امامزاده و بقاع			
**اتحادیه انجمن اسلامی دانش آموزی			
**فرهنگ سراها			
***استاندارها	مسئول فرهنگی		
**وزارت خانه ها (مشاور وزیر)			
**رایزن فرهنگی و دینی	مشاور امور روحانیت		
*سفیر			
**سازمان ها	فعال در عرصه بین الملل		
**فرهنگ سراها			

*** مشاور دینی	۵. اخلاق تربیتی
** مشاور تربیتی	
*** مربی اخلاق	
*** برنامه‌ریزی و مجری برنامه‌های قرآن و عترت	
** مربیان پرورشی و معلمان دینی	

قوه مقننه		
* رئیس قوه مقننه		مدیریتی
* نماینده مجلس		قانون‌گذار
* کارشناس موضوعات و مسائل مرتبط با قوه مقننه		
موضوعات و مسائل دینی	*۱. پژوهشگر	پژوهشی
مرتبط با قوه مقننه		
پیوست‌نگار فرهنگی		
*۲. مدیر (مراکز پژوهشی مرتبط با مجلس، رؤسای کمیسیون‌ها، کتابخانه، نشریات)		

قوه قضاییه		
*** رئیس قوه قضاییه		
۱. اجرای مدیریتی	کادر مدیریتی اداری و اجرایی	** ستادها
		** سازمان‌ها
		** مراکز آموزشی
		** مراکز پژوهشی
		* حراست و بازرسی
		** سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی
		** نظارت و ارزیابی
	حقوقی قضایی	** دفتردار ازدواج و طلاق
		* دفتردار اسناد
		** قاضی
* وکیل		
* مشاور حقوقی		
** عضو شورای حل اختلاف		
۲. آموزشی		۴. ** مدرس
	۵. ** مدیریت آموزش	
	۶. ** کارشناس آموزش	
	۷. ** تربیت کادر برای مراکز قوه قضائیه	

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

۲. پژوهشی	**پژوهشگر موضوعات و مسائل مرتبط با قوه قضائیه	
	کارشناس	**موضوعات و مسائل مرتبط با قوه قضائیه
		**آسیب‌های اجتماعی
		**پیوست نگار فرهنگی
۴. فرهنگی	۳. مشاور فرهنگی	**رئیس قوه
		**سایر سازمان‌ها: امور زندان‌ها، ثبت احوال...
	۴. **کارشناس فرهنگی زندان‌ها و...	

جدول شماره سه: فهرست تفصیلی کارویژه‌های روحانیت در عرصه جامعه

تبلیغی فرهنگی	
***مساجد	۱. امام جماعت
***مراکز فرهنگی (حسینییه‌ها و بقاع و کانون‌های فرهنگی هنری...)	
***مراکز علمی (دانشگاه‌ها و مدارس و...)	
***مراکز اقتصادی (کارخانه‌جات، شهرک‌های صنعتی و...)	
***مراکز اداری (سازمان‌ها و مراکز و بانک‌ها و...)	
***مراکز خدماتی (بیمارستان‌ها، تفرجگاه‌ها و...)	
***مراکز تفریحی (بوستان‌ها، مجتمع‌های تفریحی و...)	
۲. نماینده مراجع داخل و خارج از کشور	
**سخنران مساجد و مجالس عمومی داخل و خارج از کشور	۳. مبلغ عمومی (سخنران، خطیب)
**سخنرانی در رسانه‌های جمعی ملی و فراملی	
**مبلغ دانش آموزی و دانشجویی	۴. مبلغ تخصصی
**مبلغ سالمندان	
**مبلغ بالینی	
**مبلغ معلولین	
**مبلغ چهره به چهره	
**مبلغ فضای مجازی	
**مبلغ کودک و نوجوان	

۵. مبلغ تخصصی	**مبلغ زیاندان
	***مبلغ اصناف (معلمین، بازار، ورزشکاران، نخبگان و ...)
	***مبلغ مجالس زنانه
	***مبلغ مکان‌های زیارتی
۶. فعال دینی خارج از کشور	**سخنران دینی در مجالس و همایش‌ها
	***هجرت بلند مدت تبلیغی
	***ناظر ذبح خارج کشور
	**تیم‌های اعزامی ورزشی و هنری به خارج کشور
۷. امور مناسکی	**تدفین، تولد
	**حج و زیارت (روحانی کاروان‌ها- امور فرهنگی- امور پژوهشی و ...)
۳. تربیتی اخلاقی	
۱. مربی اخلاق	

۲. پاسخ‌گو و مشاور	
**خانواده	
**جوانان	
**آسیب‌های اجتماعی	
**راه اندازی مشاوره در مجلس خانگی	
**رفع اختلافات و اصلاح ذات‌البین فردی، خانوادگی، قومی و مذهبی و...	
**مشاور کتاب‌خوانی	
۳. اجتماعی سیاسی	
۱. فعالان عرصه اجتماعی سیاسی	
**فعال در امور خیریه‌ای	
***متصدی امور حسبه‌ای (وجوهات، عقود شرعی...)	
***روحانی امداد و حوادث غیرمترقبه	
**فعال حوزه آسیب‌های اجتماعی	
**مشاوره گروه‌ها و انجمن‌های مردم نهاد و اسلامی داخل و خارج از کشور	
*امران به معروف و ناهیان از منکر	
**هادی سیاسی و انقلابی	
*انجمن‌های مردم نهاد	
۴. پژوهشی	
	۱. **پژوهشگر آسیب‌های اجتماعی، طب سنتی، عرفان‌های کاذب و خرافات، سبک زندگی
	۲. *مترجم
	۳. *محقق

۴. *مؤلف	
۵. *انتشاراتی و امور کتاب	
۵. آموزشی	
۱. مدرس	* حوزه عمومی (مهدکودک، مدارس...)
	**آموزشگاه‌های آزاد و کانون‌ها
	**استاد کرسی‌های دینی در خارج از کشور
۶. هنری و رسانه‌ای	
۱. فعال هنری و رسانه‌ای	* مشاور هنری
	* مجری
	** نویسنده
	* گوینده
	* مباشر رسانه‌ای (وبلاگ تا بازی‌های رایانه‌ای)
۷. مدیریتی	
۱. مدیر	***مدیر مراکز اسلامی خارج از کشور
	***مدیر فرهنگی تورهای مذهبی
	**مدیر رسانه (جمعی، مکتوب، نوین...)
	**مدیریت عرصه‌های گوناگون دینی (مداحی، تعزیه خوانی، قرآنی، هیئات و...)
	**مدیر گروه‌ها و انجمن‌های مردم نهاد و اسلامی داخل و خارج از کشور

جدول شماره چهارم: فهرست تفصیلی کارویژه‌های روحانیت در عرصه بین‌الملل

مدیریتی اجرایی	
ردیف	سمت
۱	*** نماینده ولی فقیه در خارج از کشور (اندونزی، سوریه، عراق، روسیه، انگلستان، آلمان، هندوستان، پاکستان، فرانسه، دانمارک، هلند، آذربایجان، امارات، اتریش، لبنان و ...)
۲	*** نماینده مراجع یا حوزه‌های علمیه در خارج از کشور
۳	*** مدیر نهادهای فرهنگی دینی بین‌المللی کشور (المصطفی، تقریب، اهل بیت، سازمان فرهنگ، بعثه، اتحادیه رادیو تلویزیون‌های اسلامی، انجمن اسلامی دانشجویان خارج از کشور)
۴	*** مدیر مراکز اسلامی خارج از کشور - ** مدیر مراکز فرهنگی- هنری - تبلیغی خارج کشور (مراکز اسلامی و ...)
۵	*** مدیر مدارس علمیه بین‌المللی
۶	** مدیر مراکز آموزشی بین‌المللی (دانشگاه بین‌المللی غنا، کالج اندونزی، کالج لندن و ... نمایندگان المصطفی)
۷	** مدیر مراکز پژوهشی بین‌المللی
۸	** مدیر تشکل‌های بین‌المللی طلاب
۹	** مدیران و راهنمای تورهای گردشگری مذهبی بین‌المللی
۱۰	** رایزن علمی، فرهنگی و دینی

۱۱	* سفیر و مأمور در نمایندگی‌های ج.ا.ا. در خارج از کشور
۱۲	** مدیر رسانه‌ای بین‌المللی (رادیو تلویزیون‌های اسلامی و شبکه‌های تلویزیونی حوزوی مانند شبکه ولایت، ثامن، هادی تی وی و ...)
۱۳	* کارشناس فضای مجازی بین‌المللی (سایت‌ها، خبرگزاری‌ها، شبکه‌های اجتماعی و ...)
۱۴	** مشاور بین‌الملل
آموزشی	
۱۵	** استاد کرسی‌های دینی بین‌المللی (کرسی‌های اسلام‌شناسی و شیعه‌شناسی)
۱۶	** مدرس بین‌المللی (زبان‌دان)
۱۷	** معلم مبلغ مدارس عصری بین‌المللی
۱۸	* مدرس زبان‌های خارجی
فرهنگی تبلیغی	
۱۹	** مبلغ بین‌المللی
۲۰	** مبلغ محور مقاومت
۲۱	** مبلغ و چهره رسانه‌ای بین‌المللی
۲۲	*** مبلغ مستقر بین‌المللی
۲۳	*** ناظر شرعی ذبح خارج کشور
۲۴	** مبلغ همراه گروه‌های اعزامی به خارج کشور
۲۵	** مبلغ حج و زیارت (روحانی کاروان- امور فرهنگی- امور پژوهشی، مبلغین و ...)
۲۶	** مبلغ گردشگری دینی بین‌المللی
۲۷	** کارشناس رسانه‌ای بین‌المللی (تهیه‌کننده، تدوین‌گر، تهیه‌کنندگان کلیپ، فیلمنامه‌نویس و ...)
۲۸	** کارشناس ادیانی بین‌المللی

۲۹	** کارشناس مذاهبی بین‌المللی
۳۰	** مبلغ امداگر بین‌المللی
۳۱	*** کارشناس پاسخ‌گویی به شبهات بین‌المللی
۳۲	** مبلغ امور تخصصی بین‌المللی (اعتیاد، دانشجویی، کودک، زندان، زنان و ...)
۳۳	*** مبلغ متخصصی موضوعی بین‌المللی (اربعین، مهدویت، مقابله با افراطی‌گری و ...)
۳۴	*** کارشناس مناسک شرعی بین‌المللی
۳۵	** مشاور تربیتی - روانشناسی بین‌المللی (سلامت معنوی)
پژوهشی	
۳۶	** نویسنده و پژوهشگر بین‌المللی
۳۷	** تحلیلگر مسائل منطقه‌ای بین‌المللی
۳۸	* مترجم
۳۹	** نویسنده و تدوین‌گر متون آموزشی بین‌المللی
۴۰	** مدیران و اعضای انجمن‌ها و گروه‌های علمی بین‌المللی

۷- مراحل بعدی طرح کارویژه روحانیت:

محورهای ذیل - که هر کدام می‌تواند زمینه تحول مورد نظر مقام معظم رهبری دام‌عنه و مراجع معظم تقلید (دامت برکاتهم) را فراهم آورد- به عنوان فازهای بعدی بر اساس کارویژه‌های مصوب پیشنهاد می‌گردند:

- تکمیل شناسنامه مشاغل؛
- تعیین اولویت‌ها در عرصه‌های مختلف کارکردی؛
- تدوین درختواره علوم و رشته‌های تخصصی؛
- مهارت‌ها و دوره‌های آموزشی مورد نیاز؛
- نیازسنجی و توزیع متناسب دانش‌آموختگان؛
- ساماندهی پذیرش حوزه‌ها در سطوح مختلف و هدایت متوازن تحصیلی؛
- طرح‌های عملیاتی‌سازی و الزامات کارویژه روحانیت؛
- ارزیابی و بازخوردگیری علمی کارویژه‌ها با تأسیس گروه مطالعات شغلی روحانیت.

والحمد لله رب العالمین

